

Castell de Castellcir

Castellcir

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Al capdamunt de l'aflorament rocós de la Popa
Emplaçament A la franja centre-est del terme
Alçada: 850

Coordenades:

Latitud: 41.77392
Longitud: 2.17658
UTM Est (X): 431565
UTM Nord (Y): 4625003

Classificació

Número de fitxa 08055 - 8
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XI
Any 1014
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Hi ha mostres de deteriorament pròpies de l'abandonament, que requereixen d'una intervenció de consolidació.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIN- 635-MH Monument històric
Número inventari Sí, IPA 715
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Cultural
Titularitat Privada
Titular: 08054A00400003
Autoria de la fitxa Xavier Bermúdez (iPAT Serveis Culturals)

Descripció

El Castell de Castelleir s'alça al capdamunt d'una serra rocosa (amb orientació sud-oest/nord-est) que, tant per la seva forma allargada com pel perfil reentrant de la roca (més estreta a la base), li han conferit el nom popular de Castell de la Popa.

L'accés al recinte es fa des del seu flanc orientat al nord-oest, on un camí enllosat mena cap a una gran escala de pedra que mor davant un gran portal amb arc de mig punt dovellat. Seguidament, s'accedeix a un espai distribuïdor que encara conserva íntegra la coberta amb volta de canó. A l'extrem oposat d'aquest distribuïdor hi ha 3 finestres (una d'elles tapiada) i, a banda i banda, sengles portes rematades amb arcs rebaixats que donen accés a la part sud-occidental i nord-oriental del castell.

A la part sud-occidental del castell, just passat el distribuïdor inicial, hi ha un edifici del qual s'han perdut els forjats però que, juntament a la zona del distribuïdor, conserva evidències (caps de biga i rengles de finestres i festejadors) d'haver tingut planta baixa i dos pisos amb coberta a doble vessant. Dins la cantonada sud-oest d'aquest edifici es conserva un cup rectangular cobert amb volta de canó i revestit amb cairons de pedra. Ja fora d'aquest edifici, sortint-ne per una porta allindanada i sempre avançant cap al sud-oest, s'accedeix a un espai obert amb restes de mur i un cos avançat a un nivell inferior.

Des de l'espai distribuïdor inicial cap al nord-est hi ha un seguit d'àmbits parcialment arrasats però que degueren tenir almenys planta baixa i primer pis. A l'extrem nord-est del conjunt hi ha l'església castral de Sant Martí de la Roca, d'origen romànic, amb una senzilla planta rectangular (possiblement fruit de les reformes del segle XVI) i coberta de volta de canó. A més de l'interior totalment buit, l'espoli de les amples dovelles de l'arc de mig punt de l'entrada (que, segons sembla, van ser muntades en una casa de Mura) han causat danys a la façana meridional i a la coberta.

Observacions:

També rep el nom popular de Castell de la Popa.

Història

El primer esment documental del castell data de l'any 1014, quan "Castellcirvio" apareix a la documentació de Sant Benet de Bages. Posteriorment, n'apareixeran les variants Castello-cirvi, Castro-cirvi o Castro Cervi.

L'origen del castell rau en el control de la vall del Tenes. Si bé el domini del castell pertanyia al Casal de Barcelona, ja des del segle XI fins el XIV se n'ocupaven, com a feudataris, els Castelleir. El seu llinatge s'extingí amb la Pesta Negra, l'any 1348, i el domini passà successivament per les mans dels Planella i dels marquesos de Castellbell. Un fet històric ressenyable fou l'atac del castell per part del rei Jaume II l'any 1294, degut als abusos comesos per Gilabert de Castelleir.

Bibliografia

Català i Roca, Pere. Els castells catalans. Barcelona: Rafael Dalmau, 1967-1979. 6. Revisada.
Pladevall i Font, Antoni, dir.. Catalunya romànica. Vallès Occidental, Vallès Oriental. 1a ed. Barcelona:
Enciclopèdia Catalana, 1991. 460 p. Revisada.

